

Motion till riksdagen 2018/19:1287

av **Staffan Eklöf m.fl. (SD)**

Det svenska jordbruket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt för de landsbygdsnära näringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så långt det är möjligt verka för nationell beslutanderätt över jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den svenska självförsörjningsgraden vad gäller livsmedel i termer av kvantitativa mål och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedelskedjans sårbarhet vid kriser behöver utredas och ansvarsfördelningen av livsmedelsberedskapen behöver tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av reglerna för exploatering av jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en åkermarksinventering och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om invasiva arter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekologisk produktion ska främjas men ska utgå från marknadens efterfrågan snarare än att kvantitativa mål ska fastställas och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en skatt på handelsgödsel inte bör införas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa skatten på diesel för jord- och skogsbruksändamål till dansk nivå och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en skatt på vägsplitage inte bör införas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en djurvälståndssättning för mjölkkor på bete och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör arbeta för tidigare lagda och snabbare utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att lindra torkans konsekvenser för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att stödja avbyttjänster till animalieproducenter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraga åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter näringarnas behov, särskilt i fråga om bristyrken, och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja exporten av svenska livsmedel genom att prioritera arbetet med lands- och anläggningsgodkännanden och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja livsmedelsföretagen med kompetensutveckling när det gäller export och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska stödja satsningar på innovation och utveckling inom jordbrukssektorn och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga medel i högre utsträckning ska riktas till behovsdriven forskning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraga åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder rörande lagstiftningen kring CRISPR/Cas9 och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt växtförädlingsprogram och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda lantbrukets möjligheter att i högre grad få tillgång till riskkapital samt underlätta för generationsskiftet och inträden i jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för minskad byråkrati för lantbruksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket behöver minska byråkratin för lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruk ska klassas som miljöpåverkande verksamhet i stället för som för närvarande miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för enklare förprovning av nya djurstallar och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler djurslag och fler sorters slaktavfall ska kunna brännas i gårdspannor och värmeverk och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn kring spridning och hantering av stallgödsel behövs och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om metodutveckling för att slam i högre grad ska kunna brännas och återföras som växtnäring och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vattendirektivet och dess förslag till åtgärder måste präglas av kostnadseffektiva åtgärder och en balans mellan god vattenmiljö och ett hållbart, konkurrenskraftigt jord- och skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad svensk proteinfoderodling och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För Sverigedemokraterna handlar landsbygd om att ge goda förutsättningar för människor som lever, bor och verkar där. Med detta sagt så kan vi inte nog betona att Sverige utgör en helhet och vi anser att det som är bra för landsbygden är bra för hela landet.

En sverigedemokratisk landsbygdspolitik har sin utgångspunkt i konkurrenskraftigt jord- och skogsbruk. Dessa näringar ger upphov till långa förädlingskedjor och stimulerar företagsamhet, sysselsättning och skatteintäkter på landsbygden.

Många svenskar tar det öppna varierade kulturlandskapet för givet, helt enkelt eftersom man inte beaktar att om ingen brukar marken så växer den igen. Den som emellertid förstår sambandet mellan det brukade, öppna landskapet och en livskraftig landsbygd kommer förmodligen att vilja ha lantbruket kvar. Gränslandet mellan det öppna landskapet och andra naturtyper, som skog eller vattendrag, utgör habitat för många hotade arter. Att bevara det öppna landskapet har stor miljömässig betydelse. Det öppna eller brutna landskapet med ett aktivt jordbruk är också på många platser viktigt för besöksnäringen.

Vi i Sverigedemokraterna vill heller inte se någon skarp linje mellan människa och natur. Mänsklig närvaro i naturen är en förutsättning för att den ska upplevas. Jordbruk,

skogsbruk, fiske och turism är dessutom på många sätt betydelsefulla näringar för Sverige.

EU

EU-medlemskapet har medfört hård konkurrens för de svenska bönderna. På EU:s inre marknad konkurrerar svenska bönder med andra aktörer i övriga medlemsländer och måste då följa EU:s regelverk. Samtidigt finns omfattande lagstiftning vad gäller till exempel miljö och djurhållning, som i många fall är specifik för Sverige. Därtill är den svenska byråkratin ofta mer nitisk än i andra EU-länder vad gäller genomförande av EU-lagstiftning. I instruktionerna till samtliga berörda myndigheter bör det framgå att myndigheterna ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt, inom EU-reglernas ramar, för berörda näringar.

Sverigedemokraterna eftersträvar att Sverige ska omförhandla villkoren för den Europeiska unionen med det långsiktiga målet att återföra beslutsmakten till Sverige. Tills vidare är det dock viktigt att vi på bästa sätt tar vara på de stöd som lantbruket kan få av den europeiska unionen för att stärka det svenska jordbruket, inte minst mot bakgrund av de enorma summor Sverige överför till Bryssel. Vi motsätter oss vidare ytterligare maktöverföring till EU och vill i stor utsträckning använda riksdagens rätt att under den tidiga granskningsperioden stoppa lagförslag eller delar av dem som inte är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Likväl är det viktigt att försöka påverka EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en för Sverige positiv riktning.

Självförsörjningsgrad

Trots relativt goda geografiska förutsättningar för ett både miljövänligt och högproduktivt jordbruk har den så kallade självförsörjningsgraden i Sverige sjunkit under 50 procent. Det innebär att vi, räknat i kronor och ören, producerar mindre än hälften av de livsmedel vi konsumerar. Detta är resultatet av att politiker i decennier har negligerat lantbrukarnas villkor. Effektivisering och sammanslagning till större produktionsenheter är i viss utsträckning en normal utveckling, men den dramatiska tillbakagången i produktionsvolymerna är det inte.

Vi i Sverigedemokraterna anser att det är en i grunden sund tanke att vi bevarar kunskapen och traditionen att producera våra egna livsmedel. Det är inte bara en ekonomisk fråga, utan handlar också om miljö, djurvälstånd, kulturarv och kulturgeografi.

Sverige behöver också på grund av ett sämre säkerhetspolitiskt läge förstärka sitt totalförsvar, där stärkt självförsörjning vad gäller livsmedel är en viktig komponent. Livsmedelsverket har idag ansvar för nationell samordning när det gäller kris- och beredskapsplanering av livsmedelsförsörjning i leden efter primärproduktionen. Dock saknar det ansvar för beslut och genomförande. Ingen myndighet har i dag något helhetsansvar för hela livsmedelsförsörjningen. Därför måste ansvarsfördelningen tydliggöras och livsmedelskedjans sårbarhet vid kriser behöver utredas.

Riksdagen behöver anta kvantitativa mål för Sveriges självförsörjningsgrad, där också betydelsen av en fungerande infrastruktur samt en inhemsk produktion av jordbrukets insatsvaror behöver framhållas. Sverigedemokraterna anser att det

långsiktiga målet bör vara att nå full eller nästan full självförsörjningsgrad avseende de livsmedel som är möjliga att producera traditionellt och naturligt i Sverige. Export och import är dock inget negativt i sig, utan naturligt i en marknadsekonomi.

Jordbruksmark exploateras i hög grad vid nybyggnation. Huvudskälen är att det är lättare och billigare att bygga på jordbruksmark och att bostadsbehovet har ökat drastiskt. Det minskar Sveriges möjligheter till självförsörjning med livsmedel, försvårar för vissa lantbrukare och biologiska livsmiljöer försvinner. Denna målkonflikt är reglerad i miljöbalken. 3 kap. 4 § miljöbalken säger bl.a. att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Samma paragraf säger att om ett väsentligt samhällsintresse finns för exploateringen så får man ändå bara exploatera om behovet inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Bestämmelsen ska alltså se till att man ska väga olika intressen mot varandra och jämföra konsekvenserna för exploatering av jordbruksmark och annan alternativ mark. Det har visat sig att i praktiken ger bestämmelsen ett mycket svagt skydd för jordbruksmark vid kommunernas planering av exploatering. Samtidigt hindrar bestämmelsen markägare att bygga på egen mark, eftersom den byggnationen handlar om ett enskilt intresse.

Sverigedemokraterna vill att en översyn görs av bestämmelsen, med syfte att den ska fungera som avsett, att säkerställa en fungerande avvägning mellan olika samhällsintressen. Översynen ska även syfta till att bestämmelsen ska underlätta begränsad byggnation på egen mark.

Vidare vill vi att plan- och bygglagen och miljöbalken ska ses över med syfte att ge länsstyrelserna rätt att ingripa mot en plan som strider mot reglerna i miljöbalken om avvägning mellan samhällsintressen vid exploatering av jordbruksmark.

Åkermarksinventering

Brukningsmetoder i jordbruket förändras över tid beroende på flera faktorer, såsom regelförändringar, teknikutveckling, ändrad tillgång till bekämpningsmedel, ändrad efterfrågan och strukturrationaliseringar. Både ur ett miljöperspektiv och ett långsiktigt produktionsperspektiv är det en god idé att övervaka jordbruksmarkens biologiska status. På så sätt kan man upptäcka långsiktiga förändringar i biologisk mångfald och produktivitet. Det man upptäcker kan man sedan åtgärda. På skogssidan är de långa tidsperspektiven mer närvarande på många sätt. Skogen ägs och brukas också ofta av stora aktörer med större möjligheter att genomföra studier. Markinventeringar i skog är ett naturligt inslag. Skattemedel används också till dessa. Ytterst handlar det om att få underlag till miljö- och jordbrukspolitiken för att möjliggöra en medveten och effektiv politik, där alla aspekter av miljö och produktion vägs in.

Sverigedemokraterna vill införa en åkermarksinventering med SLU:s rapport från 2014 som grund.

Invasiva arter

Invasiva arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald. Sent omsider har EU och Sverige fått regler. Ansvar för frågan har utdelats till myndigheter. Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att noga följa utvecklingen för att se om regler och

åtgärder är tillräckliga för att minska spridningen samt utreda effekterna på biologisk mångfald och de areella näringarna.

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark, skogsbryn, kan ofta erbjuda en biologiskt rik miljö. Alltmer ser man dock i de svenska landskapen en tvär kant mellan högvuxen gran och jordbruksmark. Brynets struktur och växtartsammansättning påverkar brynets betydelse för övrig biologisk mångfald.

Sverigedemokraterna anser att om vi kan tillförsäkra en ändamålsenlig struktur och skötsel av tillräckligt många brynmiljöer, så kan de fungera som bärare av viktig biologisk mångfald utan att inkräkta alltför mycket på brukningsmålen gällande skog och jordbruk. Att se till att vi har biologiskt fungerande brynmiljöer kan alltså vara en av delarna i den effektiva miljöpolitik som vi förordar. Det är dock viktigt att främjandearbetet inte går ut över ägande- och nyttjanderätten.

I rapporten Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark (SJV 2018:14) från ett samverkansprojekt mellan myndigheter ges ett antal rekommendationer för fortsatt arbete med att vårda dessa miljöer. Sverigedemokraterna vill inom jordbrukspolitiken med utgångspunkt från rekommendationerna betona behovet av:

- forskning om samband mellan konkreta skötselåtgärder och artbevarande,
- mer rådgivning och utbildning för personer verksamma inom lantbruksnäringen om metoder för bevarande och skötsel av dessa miljöer,
- att bevaka betesmarksdefinitionen inom de nya EU-reglerna för jordbruksstöd så att de inte missgynnar övergångszoner på grund av förekomst av träd samt
- att utreda, utveckla och informera om finansieringsformer, både på basis av EU:s stödformer och i form av nationella stöd, för att kunna ge skogs- och jordbrukare skäligt betalt för det arbete de kan utföra för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer.

Ekologiskt och konventionellt jordbruk

Sverigedemokraterna har en öppen och positiv inställning gentemot både konventionell och ekologisk odling och anser att dessa produktionsformer har goda förutsättningar att samexistera på marknaden. Svensk miljölagstiftning är relativt strikt och vi har inga negativa synpunkter gentemot konventionella odlare eller deras konsumenter. Vi ser det också som positivt att det finns ett ekologiskt alternativ för lantbrukare att höja sin lönsamhet genom att i högre grad diversifiera och nischas sin produktion. Det ekologiska jordbruket skapar värdetillväxt och därigenom fler jobb på landsbygden. Det är överhuvudtaget viktigt att producenter och konsumenter möts och att de konsumenter som är beredda att betala mer för olika kvalitéer har möjlighet att få sina behov tillfredsställda. Att ekologisk odling skulle vara ett problem eftersom det kräver större arealer är heller inte ett relevant argument utifrån en svensk kontext, snarare tvärtom utifrån en målsättning att hålla landskapen öppna och varierade.

Sverigedemokraterna anser att det behövs fler åtgärder som bidrar till att öka produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska produkter. Regeringen har emellertid fastställt ett inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion som innebär att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad

ekologisk jordbruksmark 2030 och att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter 2030. Vi anser inte att kvantitativa mål för ekologisk produktion och konsumtion behövs. En ökad ekologisk produktion bör främst bygga på rimliga konkurrensvillkor och förutsägbara regler där bönder, handel och konsumenter själva utvecklar det ekologiska konceptet.

Konkurrenskraften

Sverige har kanske världens mest djur- och miljövänliga jordbruk, en tradition som vi i Sverigedemokraterna i princip vill bevara. Den nuvarande trenden, emellertid, medför en ständigt minskande svensk jordbruksproduktion vilket per automatik innebär ökad import av livsmedel från länder med lägre ambitioner på miljö- och jordbruksområdet. En förutsättning för ett varierande kulturlandskap och mycket av vår biologiska mångfald är ett livskraftigt svenskt jordbruk. Öppna och levande landskap kan inte lagstiftas fram, det finns bara om det är lönsamt att bedriva jordbruk och hålla djur.

Vi i Sverigedemokraterna motsätter oss regeringens nuvarande landsbygdsfientliga politik och är starkt kritiska till fortsatt höjda skatter på bensin och diesel. Därtill motsätter vi oss med kraft införande av en ny skatt på handelsgödsel.

Den tidigare avgiften på handelsgödsel kom en gång till för att finansiera den svenska spannmålsexporten. Senare användes den som ett skäl för att minska läckaget av gödning till vattendrag och minska tillförseln av tungmetaller till jorden. När det gäller frågan om näringsläckage finns ett flertal studier som visar att det snarare är geografi, jordart och djurintensitet som är avgörande än om odlingen bedrivs ekologiskt eller inte. Sverigedemokraterna motsätter sig därför att en skatt på handelsgödsel återinförs.

Svenska bönder konkurrerar på samma europeiska marknad som sina grannar i Danmark, och Sverigedemokraterna anser att det är rimligt att skattenivån kring olika insatsvaror är densamma. Skatten på diesel för lant- och skogsbruket behöver därför sänkas till samma nivå som i Danmark, ca 7 öre per liter, så att svenska bönder kan konkurrera på samma villkor som sina danska grannar. Detta är en relativt billig, men viktig reform som vi tror kommer att leda till att fler svenska lantbruk kan fortsätta vara verksamma och utvecklas.

Vägslitageskattekommitténs förslag riskerar att ytterligare missgynna många av de landsbygdsnära näringarna utifrån en internationell konkurrenssituation. Utredningen gör inga överväganden när det gäller geografiska eller sektorsvisa undantag och en vägslitageskatt skulle främst påverka de glesare landsbygderna negativt och de regioner som i dag inte har tillgång till alternativet järnväg. Vägslitageskatten bör därför inte införas.

Mjölkböndernas situation

Sveriges mjölkbönder har i flera år haft en pressad situation. Priset på mjölk var redan lågt när det till följd av Rysslands importstopp från sommaren 2014 sjönk till för producenterna katastrofalt låga nivåer. Fluktuationer i pris på jordbruksprodukter är i sig naturligt och marknadsmässiga och geopolitiska faktorer kan självklart vara mycket svåra att förutse.

Problemet för svensk mjölkproduktions del är att redan innan priset gick ned brottades den med onormalt höga produktionskostnader till följd av särslagstiftning och skattesatser som är högre för Sverige.

Mjölkproduktionen skapar viktiga arbetstillfällen och bidrar till en livskraftig och levande landsbygd. Det är i harmoni med våra ambitioner gällande djurvälstånd att svenska mjölkkor ska beta utomhus sommartid, men vi kan inte blunda för att det innebär en konkurrensnackdel för mjölkbönderna i och med att ökat arbete och kostnader tillkommer. Sverigedemokraterna vill kompensera de svenska mjölkbönderna för merkostnader på grund av högre krav i djurskyddet, bl.a. genom att införa en djurvälståndersättning för mjölkkor på bete.

De försenade stödutbetalningarna har också påverkat många mjölkbönders lönsamhet negativt och har tvingat flera lantbruksföretag till konkurs och inställda betalningar. Jordbruksverket måste verka för att tidigarelägga och påskynda utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar till lantbrukarna så att dessa betalas ut i tid.

Torkan

Sommarens svåra torka innebär en stor påfrestning för svenska lantbrukare. Påfrestningarna förstärks av de små marginaler som lantbrukare ofta har, till följd av låg lönsamhet i branschen. Långsiktigt är det viktigaste att öka lönsamheten genom att ge rimliga konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk. För att råda bot på de akuta problemen vill Sverigedemokraterna i tillägg till de medel som anslagits i ändringsbudgeten hösten 2018 vika medel till gris-, fjäderfä- och äggproducenter och andra mindre produktionsgrenar som inte gynnas mycket av dieselskattesänkningen eller djurvälståndersättningen.

Djuromsorg

Sverige har en av världens mest omfattande djurskyddslagstiftningar och många duktiga djuruppfödare. Vår lagstiftning kring djuromsorg är unik och går mycket längre än vad andra stora livsmedelsproducerande konkurrentländer använder. En god djuromsorg uppnås i de flesta fall för att lantbrukaren eftersträvar att djuren ska växa och må bra, där en god djurhälsa, tillväxt och produktion hänger intimt samman. Att djuren mår bra är också något som svenska lantbrukare sätter en heder i. Sverige ligger även bättre till om man jämför med hur det ser ut i övriga länder i EU, vi har friska djur och lägst antibiotikaanvändning. Detta utgör goda skäl att bevara och utveckla produktionen inom Sverige.

Vi välkomnar att den svenska djurskyddslagstiftningen har gjorts mer målstyrd snarare än detaljstyrd, i enlighet med vår önskan. Det är viktigt att djurens hälsa ska vara i fokus samtidigt som lagstiftningen nu anpassas till dagens animalieproduktion och dess behov.

Sverigedemokraterna ser även positivt på att näringarna tar fram egna djuromsorgsprogram där djuromsorgen förstärks samtidigt som de senaste vetenskapliga och tekniska landvinningarna kan tas till vara. Djurvälståndsprogrammet är även ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion.

Programmen kan bidra till både ökad djurvälstånd, förbättrad djurhälsa och en ökad investeringsvilja samt stimulera nya innovationer och teknikutveckling.

Avbyttjänst

Många i Sverige förstår inte vilken press och vilken arbetsbörda det innebär att bedriva animalieproduktion. Det innebär ofta tungt arbete varje dag, veckan runt, året runt. Många företagare kan stänga sin verksamhet några veckor och ta semester, men den som arbetar med animalieproduktion kan inte utan vidare lämna sina djur, det är till och med olagligt. För att ta semester måste man alltså som regel själv betala någon för att utföra daglig tillsyn av djuren. Många löser detta genom att aldrig ta semester, vilket innebär en stor risk socialt och hälsomässigt och i slutändan även en fara för de djur som bonden har ansvar för.

Sverigedemokraterna vill utreda hur ett statligt medfinansierat stöd till en avbyttjänst för animalieproducenter skulle kunna utformas.

Livsmedelsproduktionen

De landsbygdsnära näringarna sysselsätter uppskattningsvis 400 000 personer i Sverige och svensk livsmedelsindustri har ett beräknat exportvärde motsvarande 70 miljarder kronor. Vi anser att det är av största vikt att fler av Konkurrenskraftsutredningens förslag blir verklighet. Enligt Konkurrenskraftsutredningen har en fortsatt kräftgång för det svenska jordbruket, som vi sett sedan EU-inträdet, lett till 20 000 förlorade jobb direkt kopplade till näringen och ytterligare 20 000–25 000 förlorade arbetstillfällen inom branscher som är indirekt påverkade av utvecklingen inom de landsbygdsnära näringarna.

Regeringen bör även tydligare uppdraga åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn. Detta bör ske genom en översyn av instruktioner och regleringsbrev. Vi anser också att regeringen fortsatt bör arbeta för att stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. För att främja exporten av svenska livsmedel bör arbetet med lands- och anläggningsgodkännanden prioriteras. Små och medelstora livsmedelsföretag ska få stöd med kompetensutveckling för att bli bättre på att exportera svenska livsmedel.

Kompetensförsörjning

Konkurrenskraftsutredningen föreslår att SLU i samarbete med näringslivet samt svensk och internationell expertis inom universitet och högskola får i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning. Utredningen föreslår också att viktiga kunskapsområden för att stärka konkurrenskraften prioriteras inom ramen för kompetensutveckling och rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Genom anpassade utbildningar för ändamålet, både på gymnasie- och högskolenivå, kan goda förutsättningar för framgångsrika företag och tillgång till kompetent arbetskraft skapas. Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter arbetslivets behov, särskilt i fråga om bristyrken.

Forskning och utveckling

Sverigedemokraterna anser att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn. Vi anser att regeringen bör fortsätta att arbeta för att stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. Vidare anser vi att regeringen bör uppdra åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot.

Nya högteknologiska växtförädlingsmetoder inom bland annat gentekniken skapar nya möjligheter att exempelvis få fram nya sorter som kräver mindre bekämpningsmedel genom resistens mot olika skadegörare. Det pågår en ständig utveckling av nya tekniker och koncept inom området genetisk modifiering. En internationellt uppmärksammas ny teknik, uppfunnen bland annat på Umeå universitet, kallas CRISPR/Cas9. Det är en teknik som tillåter förändring av det genetiska materialet i organismer på ett enkelt och mycket precist sätt. Tekniken har revolutionerat området och tillämpningar finns inom såväl medicin som växtförädling och många andra områden. Teknikutvecklingen ställer frågan om vad som ska regleras som GMO på sin spets. Viss användning leder definitivt till en GMO, som när främmande DNA införs. Annan tillämpning resulterar i förändringar som lika väl kunde ha skett genom naturlig mutation. Lagstiftningen om genteknik reglerar vissa tekniker och exempelvis CRISPR/Cas 9 var inte uppfunnen när direktivet skrevs. Det avgörande som kommit från EU-domstolen om uttolkningen av genteknikdirektivets definitioner, och som skulle avgöra om bland annat växter framtagna med hjälp av CRISPR/Cas9 ska regleras som GMO, innehåller oklarheter. Sverigedemokraterna anser att tre saker ska göras på kort, medellång respektive lång sikt. Sverige ska inte passivt vänta på att domslutet omvandlas till praxis.

Jordbruksverket ska få i uppdrag att i EU hävda den tolkning som verket gjorde 2015 i samma fråga. Den kan mycket väl vara förenlig med domslutet. Om Jordbruksverkets tolkning inte vinner gehör ska Jordbruksverket försöka få till stånd förenklade förfaranden under direktiv 2001/18/EG för grödor med de mest okomplicerade genomredigeringarna. Därtill ska Jordbruksverket få i uppdrag att aktivt driva en genomgripande revidering av gentekniklagstiftningen i EU med syftet att regleringen ska frångå att reglera vissa tekniker och istället bli en riskbaserad lagstiftning. Det måste vara det långsiktiga målet.

Sverigedemokraterna anser vidare att arbetet med växtförädlingsprogram med syfte att ta fram grödor som passar för nordiska förhållanden inom Public Private Partnership ska förstärkas för att kunna utnyttja en eventuell öppning för nya genomredigeringstekniker, trots de nuvarande osäkerheterna om den rättsliga hemvisten. Oavsett rättslig hemvist kommer nämligen de grödor som blir resultatet av denna förädling sannolikt att ha en gynnsam säkerhetsprofil. Dessa kan användas antingen om Jordbruksverkets tolkning vinner gehör, en förenklad procedur kommer till stånd eller om lagstiftningen ändras till att bli riskbaserad. Svensk växtförädling bör få förutsättningar att vara i genomredigeringsteknikens framkant. Sverigedemokraterna vill även förlänga arbetet med växtförädling för nordiska förhållanden.

Generationsskiften och ägarbyten

För Sverigedemokraterna handlar landsbygdspolitik om att ge goda förutsättningar för människor som lever, bor och verkar där. Generationsskiften och företagsöverlåtelser inom lantbruksföretag kommer i allt högre grad att innebära stora kapitalinsatser. Utvecklingen går också mot nya typer av ägare och helt andra krav för att kunna överlåta och investera i jordbruks- och trädgårdsföretag. I det sammanhanget är utformningen av jordförvärvs- och arrendelagstiftningen viktig. Sverigedemokraterna vill därför utreda lantbrukets möjligheter att i högre grad få tillgång till riskkapital samt underlätta för generationsskiften och inträden inom de areella näringarna.

Frikopplingen från år 2005, då gårdsstödet infördes, innebär att lantbrukare inte längre behöver producera jordbruksprodukter för att få stöd. I de mindre produktiva bygderna innebär gårdsstödet att många marker numera endast ligger för fåfot eller brukas extensivt. När aktiva lantbrukare behöver mer mark och den inte säljs eller arrenderas ut av passiva markägare, uppstår en så kallad inlåsnings effekt. Nuvarande effekt är att många stöd bidrar till högre arrende- och markpriser som påverkar lönsamheten negativt för aktiva bönder som vill utveckla sin verksamhet och behöver mer mark. Sverigedemokraterna anser därför att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare och att Sverige bör verka för det på EU-nivå.

Regler och byråkrati

Sverigedemokraterna anser att det måste bli enklare att bedriva jordbruk utan att överge höga ambitioner vad gäller miljön. All politik och myndighetsutövning bör i högre grad utgå från att konkurrenskraft, tillväxt och aktivt brukande av mark i Sverige ska gynnas. Det handlar om att se systemet ur ett helhetsperspektiv. Myndigheterna bör eftersträva långsiktiga och målstyrda regelverk med mer generella rutiner och allmänna råd och styra bort från en kultur av detaljstyrning och skjutmåttjustis. Vi vill se över hur man kan minska byråkratin och underlätta vardagen för lantbrukare.

Det är därför viktigt att de som arbetar med miljö- och djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vi menar också att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion i största möjliga mån ska ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning. Dessutom bör de myndigheter som hanterar frågor som berör de landsbygdsnära näringarna ha god förståelse för de aktuella näringarna.

Tvårvillkor och sanktioner

Reglerna kring tvårvillkoren betyder att lantbrukarna ska uppfylla ett antal verksamhetskrav inom till exempel tvårvillkorsområdet djurskydd, för att få fulla stöd. Överträdelser bestraffas med avdrag på stöden och om lantbrukarna inte rättat till tidigare uppmärksammade fel blir avdragen procentuellt större.

Det har uppdragats att många av de så kallade tvårvillkoren systematiskt tillämpas felaktigt i Sverige. Jordbruksverket har själva medgivit att deras avdragssystem är fel. Det har resulterat i att tusentals lantbrukare kan ha fått avdrag för fel som de inte har begått.

Vi i Sverigedemokraterna anser att de drabbade lantbrukarna bör ha rätt att återkräva felaktiga avdrag när uppenbara fel har begåtts från Jordbruksverkets sida.

Jordbruk som miljöpåverkande verksamhet

Idag klassas något så naturligt som jordbruk som miljöfarlig verksamhet och likställs därmed med gruvtäkter och annan tung industri. Vi i Sverigedemokraterna vill istället klassa jordbruk som miljöpåverkande verksamhet, vilket skulle förenkla handläggningen för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion.

Enklare förprovningar av djurstallar

Dessutom vill vi se enklare förprovningar av djurstallar. Bland annat bör det obligatoriska kravet om förprovning vid ny-, om- eller tillbyggnad av djurstallar samt inredning för djur upphävas. I dag är reglerna för hur djurstallar ska byggas alltför detaljerade. I stället bör ökat fokus ligga på funktion och djurvälstånd.

Förbränning av slaktavfall

Som djurhållare är man skyldig att ta hand om döda djur och slaktbiprodukter på ett säkert sätt för att undvika risk för spridning av smittsamma sjukdomar. Normalt ska slaktavfall eller kadaver sändas till en godkänd eller registrerad anläggning eller mottagare. Man får också gräva ned döda sällskapsdjur och hästar i hela landet, men måste följa kommunens anvisningar och EU-lagstiftningens krav på nedgrävning.

Det finns även undantag för en del slaktbiprodukter, som får grävas ned. Till exempel gäller det avfall från vilthanteringsanläggningar, renslakt och husbehovsslakt. Slaktbiprodukter som uppstår vid bland annat jakt för eget eller jaktlagets bruk kan lämnas kvar i skogen.

Det kan nämnas att för lantbruk med fjäderfä- och svinproduktion, som har gårdspanna, finns idag möjlighet att få pannan godkänd av Jordbruksverket för förbränning av gårdens döda djur. Vi anser att fler djurslag och även slaktavfall i större grad än idag kunna borde kunna brännas i gårdspannor och värmeverk.

Stallgödselspridning

En stor kostnad för gödselhantering är lagringen. Detta eftersom produktionen är ganska konstant, medan spridningen bara sker vissa tider på året. Väderhändelser kan ytterligare försvåra. Därför är det angeläget att hitta vägar att lätta upp regelverket för när gödseln tillåts att spridas i fall då det obetydligt påverkar näringsläckaget eller vid särskilda situationer. En översyn med det syftet behöver ske.

Slam och återföring av växtnäring

När det gäller slam och återföring av växtnäring måste hänsyn tas till säkerhet och växttillgänglighet. Det kan dock konstateras att både lantbrukare och konsumenter är tveksamma till livsmedel som har producerats på jordbruksmark där slam har tillförts. Därför behöver bättre metoder utvecklas, för att möjliggöra en återcirkulation av växtnäring i en renare och mer attraktiv form, som både producenter och konsumenter kan acceptera. Det bör möjliggöra att slam i högre grad kan återföras som växtnäring, vilket vore positivt.

Vattendirektivet

Om det av regeringen föreslagna åtgärdsprogrammet för att uppfylla vattendirektivet skulle genomföras fullt ut skulle det få långtgående konsekvenser för svensk livsmedelsproduktion. Sverige har valt en egen modell där direktivets alla olika mål och krav har fått status som miljö kvalitetsnormer. Vattendirektivet är i grunden ett ganska rimligt åtgärds paket, men det lägger en alldeles för stor ekonomisk börda på lantbruket, som kan tvingas ta avsevärda arealer åkermark ur produktion. Sverigedemokraterna anser att åtgärdsprogrammets förslag till åtgärder ska präglas av kostnadseffektivitet och en balans mellan god vattenmiljö och ett hållbart och konkurrenskraftigt svenskt jord- och skogsbruk.

Närproducerat proteinfoder

Det svenska lantbruket bygger mycket av sin animalieproduktion på importerade proteinfodermedel. Att vi har en import av fodermedel är naturligt i en internationell marknadsekonomi, men problemet är att en stor del av importen utgörs av produkter som kan ha en stor miljöbelastning i ett globalt perspektiv. Genom ett mer effektivt utnyttjande av jordbruksmarken och framför allt ökad odling av oljeväxt- och proteingrödor som raps, oljelin, ärtor och åkerbönor kan vi få fram fullgoda ersättningsprodukter till importerade soja- och palmolja produkter. För att öka andelen närproducerat proteinfoder krävs mer resurser och forskning för odling, bekämpningsmedel, skörd och tillverkning av proteinfoder.

Staffan Eklöf (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Runar Filper (SD)

Mats Nordberg (SD)